

Милча Мадих

**БИБЛИОГРАФИЈА ИСТОРИОГРАФСКИХ ИЗДАЊА О
ВАЉЕВСКОМ КРАЈУ, ОБЈАВЉЕНИХ ТОКОМ 2006. ГОДИНЕ**

Љубомир Недљковић: Мионица, од куће до куће – очи другог светског рата, ИП Колубара, Ваљево 2006, 171.

Својеврсну хронику друге половине 20. века, варошице Мионица на реци Рибници и средишту колубарског краја, сачинио је и презентовао читалачкој публици, човек и интелектуалац којег је ова варошица изнедрила а којој се он на најбољи начин овом публикацијом одужио. После кратког историјата варошице, у уводу књиге, аутор систематично и детаљно обрађује сваку улицу и сокак и све житеље Мионице који у варошици свој друштвени живот живе, или су у њој у прошлости обитавали. Аутор у даљем тексту излаже све о занатима и занатлијама, трговини и трговцима, кафанама и кафецијама, школама и учитељима, културно-просветном друштву, пијаци, лекарима и адвокатима, спорту и спортистима, биоскопима и вашарима, обичајима, надимцима и гробљима. Из садржајног штива својеврсне монографије о варошици Мионици, читалац сазнаје мноштво чињеница о варошици, људима, њиховим обичајима и друштвеном животу уопште.

Кључ, Библиотека „Село” књига 3, приредио Здравко Ранковић, ИП Колубара, Ваљево 2006, 166.

Монографија о колубарском селу на десној притоци Кулубаре, знаменитом по средњовековном утврђењу Велимирови двори, са уводним разматрањима о пореклу назива села и подацима из прошлости и садашњости села, његовог становништва, географским одликама, привредним делатностима, просвети, познатим и знаменитим личностима. Монографија садржи више ауторских прилога: Здравка Ранковића о Основној школи, Добривоја Текића о занатству и изворима, бунарима и воденицама, Жељка Жежа о Велимировим дворима, Милоша С. Миливојевића о Кључу 1875.

Велибор Берко Савић: Ненадовића кула у Ваљеву, самостално издање аутора, Ваљево 2005, 254.

Документовано и темељно описана прошлост и судбина Ненадовића куле, кроз време њеног трајања од настанка до данашњих дана. Један од најзначајнијих знаменитих споменика културе у Ваљеву, читавом крају и Србије, од свог настанка до данас, делила је судбину бриге и небри-

ге свог одржавања и опстанка, као белег једног времена из устаничких дана првих деценија 19. века. Аутор је истражио и вешто презентовао сачувана документа из више архива, дајући читаоцу потпуно и заокружено знање о судбини тог симбола из устаничке прошлости ваљевског краја.

Мирко С. Бојанић: Родослов Владике Николаја, Међуопштински историјски архив Ваљево и аутор, Ваљево 2006, 95.

Користећи сачувану и расположиву архивску грађу, у првом реду црквене матичне књиге и фонд Суда Окружја ваљевског као и прикупљених података од породица и појединаца, аутор је документовано представио родослов фамилија у Лелићу код Ваљева, досељених са босанских простора у 18. и првој половини 19. века. Посебно место у овој занимљивој књизи посвећено је знаменитој лози фамилије Велимировића. О сваком члану фамилија, које су у књизи представљене, дати су прибављени биографски подаци.

Томислав Ђурић: Празновање хришћанских празника у Таору код Ваљева, Штампариа „Топаловић”, Ваљево 2006, 173.

Аутор излаже резултате вишегодишњих етнографских истраживања празновања хришћанских празника у повленским селима Горњем и Доњем Таору. Стрпљивим теренским истраживањем празника и празновања и манифестација које их прате, аутор је представио рељефну слику богатства сачуваних обичаја и веровања у којима се преплићу предхришћански многобожачки, хришћански обичаји и веровања, али и празноверице.

Миодраг Станимировић: Станимировићи из Бргула – родослов и прошлост, самостално издање аутора, Обреновац 2006, 142.

У жељи да утврди порекло и родослов своје фамилије, аутор је проучио расположиву архивску грађу и објављену литературу о севрозападној Тамнави. Уз обиље података о селу и ширем подручју, почев од географских до историјских и посебно породичних, везаних за самог аутора и његове претке и разгранату фамилију.

Велибор Берко Савић: Кула у пламену – историјска драма, самостално издање аутора, Ваљево 2006, 62.

Користећи расположиву архивску грађу, историјске чињенице и властиту интуицију, аутор је покушао да драматуршки реконструише догађаје из Другог српског устанка везане за борбу ослобађања Ваљева и драматичних збивања око Ненадовића куле 15/16 маја 1815, посебно драму ослобађања заточених сужњева.

Милорад Радојчић: Војвода Мишић и његови Колубарци у ратовима 1912-1918. Фондација „Војвода Живојин Мишић”, Београд 2006, 541.

Књига посвећена осветљавању животног и професионалног пута, војводе Живојина Мишића у миру и у рату. Аутор је стрпљивим вишегодишњим изучавањем архивске грађе, објављене литературе и теренским истраживањем, објединио сва значајна сазнања о великом човеку и војсковођи у зборнику, својеврсној споменици, која живим језиком говори о знаменитој личности из херојске прошлости српског народа.

Миливоје Радојичић: Учитељска школа у Убу 1948-1973. Градска библиотека „Божидар Кнежевић” Уб, Уб, 2005, 255.

Монографија о школи која је током 25 година своје образовно-васпитне и културне делатности изнедрила плејаду просветних радника у раздобљу значајном за искорак из просветне и сваке друге заосталости. Аутор монографије, и сам дугогодишњи просветни радник, темељно је изучио архивску грађу насталу радом школе, друге значајне изворе података и расположиву литературу, систематски и хронолошки презентује делатност школе од оснивања до њеног гашења. Генерације ученика и просветних радника ове школе су детаљно представљене комплетним списковима и фотографијама где год је било могуће. Делатност школе је систематски изложена у свим њеним сегментима и улози коју је остваривала у овој средини и на ширем простору.

Колубара – велики народни календар за просту 2006, 16 књига, уредници Зоран Јосимовић и Здравко Ранковић, ИП Колубара, Ваљево 2006, 366.

Поред календаријума као стандардног прилога на почетку књиге, овај број садржи и следеће прилоге: Ваљевска болница 1915. (Станислав Живковић), Календар Колубара за 1936. (Зоран Јоксимовић), Хроника 2005 – листање календара (Љиљана Кецојевић), *Arg vivendi* (Душан Арсенић), Доктор Илија Трипковић – Ваљевац личност године 2004; Личност године (Бранко Вићентијевић), Ваљевска привреда 2005. (Слободан Раковић); Најбољи привредници 2005; Мионичка црква (Свето-

лик Ж. Николић), Мионичко свештенство 1856-2006. (Здравко Ранковић), Прилози за Светосавски храм у Београду 1896-1903, Прва школа у Цветановцима; Технички радови 1906. (Ј. Т. Зрнић), Градитељство 1906. (Чедомир Гагић), Споменици културе (Весна Ђирић), Официрски дом у Ваљево (Милорад Радојичић), Модерна галерија – Програмска начела (Драгутин Радојичић), Од Љубе до Доловачког – Двадесет година Модерне галерије; Сликарик Миле Петровић (Миленко Радовић), Са Браниславом Петронијевићем (Бертранд Расел), Позоришна кретања 1906 - Старе вести; Три листића (Радован Бели Марковић), Проте Матије тајни извештај из Русије (Милован Данојлић), Коментар „Руске бесједе” о мемоарима Проте Матије Ненадовића (др Милорад П. Радусиновић), Казивања старог путника (Александар Лома), Браћа Недићи (Коста Т. Андријашевић), Рушење Сокола и Ужица (Добрило Аранитовић), Народне песме из Бастава (записи Новака Д. Солдатовића); Новак Д. Солдатович; Живот на селу тридесетих година 20. века (Слободан Грбовић), Пољопривреда у Ваљевској области (Властимир Ђ. Ђорђевић), Село Кожуар у Тамнави (Милан Маринковић), Читаци из Горњег Мушића (Живомир Читаковић), Привреда и привредници 1906. године - Старе вести; Статистички годишњак за 1906. годину; Гимназијска екскурзија 1906; Рођени, венчани и умрли у Ваљево 1906. (Борислав Вујић), Различитости 1906. – Старе вести; Две песме „на народну” Љубомира Ненадовића (Ђорђе Перић), Живојин П. Симић 1848-1926. (Даница Филиповић), Роми у Ваљевском крају (Лука Штековић, Здравко Ранковић); Љиг и око-

лина 1906. – Старе вести; Ваљевске спортске особитости (Зоран Трипоковић), Лист „Напред” 1945-1995. (Стеван Ђирић), У осием гнезду (др Теодор Божић), Лекар у Пецкој (Милош Јевтић), Шумарство у Ваљевском крају (Драгић Томић), Ваљевски крај и његове природне вредности (Вигор Мајић), Милошевића циглана (Дејан В. Поповић), Сеоба Колубаре (Зоран Станковић), Ваљевска шницла (Велимир Дејановић), Е, мој сине, како је пре... (Драгана Радовановић), Колубара на разне начине (Здравко Ранковић).

Гласник Међуопштинског историјског архива Ваљево, број 39/2005, МИАВ, Ваљево 2005, 244.

У овом броју историографског годишњака објављени су чланци: Милча Мадих (Варошка варошка – градска гробља), Дејан В. Поповић (Ђурина циглана), Милорад Радојчић (Дечји дом у Мионици), Милан Милошевић (Прилог изучавању безбедносно – обавештајних институција у Србији 1989-2005. Прилози из архивске грађе: Станиша Војиновић (Три прилога о Љубомиру Ненадовићу), Милић Милићевић („Сгм” Радови Живојина Мишића), Снежана Радић (Четници – пацијенти Окружне болнице – Ваљево у периоду мај – октобар 1944. – Из Главног болничког протокола 1941-1944), Живорад Јевтић (Попис воденица поточара у ваљевском крају 1948. године. Из рада Архива: Снежана Радић (Упутство за израду аналитичког инвентара у МИАВ) и историјска белешка (Општина лајковачка – Лајковац 1904-1944.), Биљана Стојаковић (Помоћ Црвеног крста у храни и одећи православном Архијерејском намесништву колубарском у

периоду 1955 – 1967), Критике и прикази: Мирослав Перишић: (М. Радојчић, Ђуро Козарац, први ваљевски професор; Д. Михајловић, Повленске магле и видици 1 – 2; М. Бојанић, Преци поново говоре 1), Милча Мадих (А. В. Тинховен, Страхоте рата у Србији), Љиљана Урошевић (М. Бојанић, Преци поново говоре 2), Библиографије: Милча Мадих (Библиографија историографских издања о ваљевском крају објављених током 2005)

Драган Стаменић ... (и др.): Споменичко наслеђе Колубарског и Мачванског округа, Завод за заштиту споменика културе Ваљево, Ваљево 2006, 172.

Каталог споменичког наслеђа Колубарског и Мачванског округа штампан поводом јубилеја двадесете годишњице плодног рада Завода, са пригодним предговором Светлане Пејић под насловом: „Скица прошлости северозападне Србије” и уводног слова директора Завода Весне Ђирић, систематично презентује истражено богато споменичко наслеђе на овом простору. Непокретни споменици културе приказани су према територијалном распореду по општинама, по врстама како су дефинисани Законом о културним добрима: споменик културе, знаменито место, археолошко налазиште и просторно културна историјска целина. Поред основних података о сваком непокретном културном добру, о времену настанка, творцима, географској локацији, архитектонским, уметничким и другим особеностима, приложене су фотографије пре и после обављаних конзерваторских и других радова на заштити истих. Каталог је опремљен прегледним гео-

графским картама за сваку општину са јасно обележеним знаком локације непокретног културног добра.

Милоје Ж. Николић: Извори са камена о Тамнави 1804-1815, Завод за заштиту споменика културе Ваљево, Ваљево 2006, 288.

Монографија историчара Милоја Ж. Николића посвећена 200-годишњици од подизања Првог српског устанка, заснована је на стрпљивом вишегодишњем теренском истраживању спомен обележја на подручју Тамнаве насталих у раздобљу прве половине 19. века. Свој мукотрпни истраживачки рад аутор је преточио у стручно и технички солидно опремљену књигу, у којој презентује резултате својих истраживања, излажући систематично све релевантне податке о месту и времену настанка споменика, личностима покојника и њиховом значају и улози

у устанку и друштвеном животу. Посебну пажњу аутор ове вредне књиге, посвећује верном преводу и тумачењу текста епитафа са споменика. Несумњиво, ова монографија представља значајан допринос познавању и очувању меморијалне грађе из херојског периода новије српске прошлости, који је дуго и неоправедно у историографији био запостављен.

Ко је ко – Who is who у Ваљевском крају, приредио Здравко Ранковић, ИП Колубара, Ваљево 2006, 247.

Приређивач ове књиге селектирао је 333 личности из савременог доба ваљевске друштвене стварности, приказујући, кроз кратке биографије, њихов значај и допринос у одређеној области делатности. И поред дискутабилности критеријума у избору значајних личности, ова публикација је користан приручник за упознавање ваљевског краја.